

Pravda a subjekt(y)

Pravda není, ale přichází; a přichází k subjektům. To však znamená, že pravda subjekty potřebuje (i když je na nich nezávislá co do své platnosti); kde nejsou subjekty, pravda nemá, na koho se obracet. Pravda ovšem nemůže subjekty vytvářet, ustavovat, tím méně konstruovat (i když může vytváření subjektů mít za žádoucí). A skutečné dění nemá svůj zdroj v pravdě. To musí mít svůj původ a zdroj jinde, ve skutečném dění, událostném dění (resp. v tom subjektu, který si určité událost ustavila jako svůj, aby se mohla stát událostí pravou. A dění vůbec nemá svůj zdroj v pravdě; ale v čem je jeho zdroj, co je původcem všech událostí, právě těch počátečních, primordiálních? Je takový zdroj jen jeden, anebo je to obrovská množina, původně chaotická, ale teprve postupně se strukturující, organizující? Jak je vůbec možné, aby nepředmětné výzvy pravdy měly nějaký vliv na takové strukturování? Myslím, že nemáme dostatečný důvod k předpokladu nějaké (byť virtuální –?) jednoty na počátku veškerenstva; klonil bych se proto spíš k předpokladu chaotické změti, z níž se svět, jak ho dnes můžeme pozorovat, mohl začít pořádat. Snad do toho v nejbližší době vnesou trochu víc jasna kosmologové, aby se i filosofové měli o čem věcněji dohadovat.

(Písek, 190607-3.)